

USPON NA ZLU KOLATU (2.534 m), PROKLETIJE (11.-13.09.2009.god)

U organizaciji PD Pobjeda iz Beograda i PD Hrid iz Plava, treći put ove godine, pod sloganom “Prokletije bez granica” organizovana je akcija uspona na jedan od vrhova na Prokletijama, ovaj put na najviši vrh Crne Gore, Zlu Kolatu, 2.534 m. Dva člana Vrbice učestvovala su u ovoj akciji.

U Crnu Goru smo krenuli sa tri minibusu u petak, 11.09.2009. u 20 sati. Samo što smo izašli iz Beograda imali smo kvar na jednom minibusu, tako da smo morali da sačekamo da stigne drugi, kako bi sa sat ipo zakašnjenja nastavili dalje. Iako smo pravili kratke pauze usput, put se dosta odužio, pa smo u Vusanje odakle smo krenuli na uspon, stigli tek oko 8 sati. Sa planinarima iz Vranja koji su došli svojim kolima, iz Srbije nas je bilo 52-oje, a na uspon je zajedno sa domaćinima krenulo 70 planinara.

Iz Vusanja smo krenuli seoskim sokakom od karaule, pored džamije, i onda desno, putem koji vodi do zaseoka Zarunica u kom postoji još svega par kuća. Nastavljamo dolinom Bjeličkog potoka koji razdvaja padine Bora sa severne od Bjeliča sa južne strane. Vreme je tmurno, nije hladno, ali sve miriše na kišu.

Dolina Ropjane sa Karanfilima

Vodiči

Markirana staza vodi prvo kroz šumu, a onda pašnjacima do katuna gde ima izvor planinske vode. Sve vreme, desno od nas, uzdižu se strme stene Bjeliča. Staza je sve manje travnata, a sve više nailazimo na stene.

Bjelič preti

Stene

Pravimo kraće pauze uz put, sve nekako žurimo, vreme se sve više kviri. Dolazimo do prevoja između Bora i Kolate koji se zove Čafa Borit, ako sam lepo pročitala. Ko ne veruje neka pročita pravilno.

Čafa Borit

Sad uz Bjelič

Odatle počinje strmo kamenje Bjeliča, jer mi od prevoja skrećemo na jug ka Kolati. Neko u grupi komentariše kako smo već popeli 850 m visine. Sve do tog prevoja je uspon bio skoro kao neka lakša šetnja. Odatle već nije više tako.

Brzo se penjemo

Zamislite da je sunce

Sve bi nekako bilo lakše da je lepše vreme. Osvrćem se i gledam prelepe obrise Karanfila, na horizontu vidim Volušnicu i Popadiju, sećam se kako je lepa bila akcija koju je Vrbica oranizovala u junu, samo na momenat sam uspela da vidim i Trojan iza, ali ga je magla vrlo brzo pokrila.

Karanfili i Popadija

Nešto lakši teren predstavlja ulazak u travnatu dolinu koja odvaja Kolatu od ostalog dela Bjeliča, kroz koju prolazimo desnom padinom, lako uočljivom stazom, bez gubljenja visine. Na samom početku doline nailazimo na otvor u steni, Ledena pećina. Sad već ne možemo da ignorišemo sitnu kišicu koja nas dugo prati pri usponu.

Opet malo trave

Ledena pećina

Dolinu zatvara prevoj Preslop (2130) koji istovremeno predstavlja granicu sa Albanijom. Odatle krećemo prvo podnožjem Zle Kolate da bi se posle stotinak metara spustili u dolinu koja razdvaja Dobru i Zlu Kolatu. Ovo je najteži deo uspona. Ide se travnatim terasama koje su odvojene nekoliko metara visokim stenovitim odsecima, padina Dobre Kolate ili kako se naziva Leđa Kolate. Problem je utoliko veći što su stenoviti delovi klizavi pa maksimalno moramo biti oprezni.

Podnožje Zle Kolate

Leđa Kolate

Konačno stižemo na prevoj između Dobre i Zle Kolate. Tu već vreme više nema milosti. Završni uspon na Zlu Kolatu penjemo sa jakim vetrom, maglom, više ne pada kiša već su to ledene kuglice koje bodu po licu. Toliko se vreme pogoršalo da odustajemo od uspona na Dobru Kolatu. Na samom vrhu se zadržavamo jako kratko, jer smo odjednom svi promrzli, smrzle mi se ruke, ne mogu više da fotografišem. Kratko pogledam na sat, trebalo nam je 6 sati za uspon. Ne znam koliko je to kilometara, ali je uspona 1500 m.

Deo grupe na vrhu

Zla Kolata, najviši vrh Crne Gore

Zao mi je što se ništa više ne vidi, znam da bih videla i Maju Rosit i Maju Jezerce, a da ne pričam o Dobroj i Ravnoj Kolati koje su na dohvat ruke...Gogan i ja krećemo odmah sa silaskom. Niz Leđa Kolate silazim dosta teško. Stene su još klizavije, a kiša ne prestaje. Do Ledene pećine nas dvoje uopšte nismo napravili pauzu. Tek tu, sklonjeni malo od kiše, presvlačimo se u suhu odeću kako bismo se bar malo zagrejali, jedemo po sendvič i nešto slatko i već sve izgleda drugačije. Foto aparat sklanjam u ranac, nema svrhe da mi pokisne.

U Vusanju smo nas dvoje bili u 18 sati. Ukupno prešli oko 26 km, visinski preko 1500 m uspona, u silasku isto. Hodali 10 sati sa jako kratkim pauzama.

Od 70 planinara koji su pošli na uspon popelo se nas 65, od 52 planinara iz Srbije, popelo se 48 planinara. U ovakvim vremenskim uslovima lep uspeh.

Minibusevi su nas odvezli u Plav, tamo smo pojeli po ćevape, deo grupe je ostao u Plavu da spava, a mi ostali smo otišli u podnožje Bogićevice, u Bablje polje, gde smo u planinarskom domu prespavali. Nedeljno jutro nas je dočekalo sa jakom kišom, tako da je planiran obilazak Hridskog jezera otpao. Doručkovali smo u Plavu, prošetali pored Plavskog jezera, sa čežnjom gledali na Visitor, pozdravili se sa domaćinom Enkom iz Plava i krenuli put Srbije.

Visitor

Blizanci

Dogovor je bio da obiđemo uz put, Manastir Crnu Reku i Manastir Đurđeve Stupove. Uputili smo se ponovo ka Ribarićima, a zatim pored jezera Gazivoda, do manastira Crna Reka. Put do manastira je asfaltiran, ali se pri samom kraju puta, na stotinak metara do manstira obrušilo celo brdo, tako da smo taj deo prepešačili. Iako sam već bila u manastiru, svaki susret sa njim je doživljaj koji ne treba propustiti.

Manastir Crna Reka predstavlja jedinstvenu arhitektonsku celinu i pravi je dragulj srpske srednjovekovne kulture. To je monaška isposnica, smeštena u klisuri Crne Reke. Poput lastavičjeg gnezda priljubljena je uz strmu stenu, visoko iznad reke ponornice. Okružena je bujnim stoletnim šumama. Posvećena je svetim Arhangelu Mihailu i Gavrilu. O ranoj prošlosti manastira, ne zna se dovoljno. Po jednom predanju, nastao je u 13. veku, a drugo govori da je podignut neposredno posle kosovske bitke. Ktitor je takođe nepoznat. Dugo vremena manastir je bio napušten i zapostavljen. Osamdesetih godina prošlog veka počinje materijalni i duhovni procvat Crne Reke, kada polako izlazi iz anonimnosti u kojoj je tavorila punih 700 godina.

Preko odrona

Crna Reka

Freske

Kao gnezda

Do Novog Pazara smo brzo stigli i odmah se uputili ka Đurđevim Stupovima. Mnogo puta smo u našim planinarskim pohodima bili u Novom Pazaru, ali nikad nismo stigli da obiđemo ovaj manastir. Stalno smo ga gledali sa puta i utoliko mi je draže što nam ovog puta nije promakao.

O posebnom značaju manastira, pored starih biografskih tekstova, govori i izuzetan položaj manastira podignutog na samom vrhu istaknutog uzvišenja, kao i osobena arhitektura crkve svetog Đorđa sa dve kule-stolpa/stupa koji su dali kasniji naziv i crkvi i manastiru - Đurđevi stupovi.

Đurđevi stupovi su manastir SPC, posvećen svetom Đorđu koji se nalazi na brdu iznad Novog Pazara, u Starom Rasu. Đurđevi stupovi su jedan od najstarijih srpskih manastira. Manastir je podigao veliki župan Stefan Nemanja u prvim godinama posle stupanja na presto velikog župana (izgradnja je završena 1171. godine), a crkva je oslikana oko 1175. godine. Manastir je uvršten u svetsku kulturnu baštinu i pod zaštiom je UNESKO-a. Manastir postoji već preko 830 godina, a od toga je 300 godina u ruševinama i 40 godina se obnavlja. Danas je manastir velikim delom obnovljen. U manastiru živi 7 monaha i iskušenika.

Okružen šumom

Ćurđevi Stupovi

O posebnom značaju manastira, pored starih biografskih tekstova, govori i izuzetan položaj manastira podignutog na samom vrhu istaknutog uzvišenja, kao i osobena arhitektura crkve svetog Đorđa sa dve kule-stolpa/stupa koji su dali kasniji naziv i crkvi i manastiru - Ćurđevi stupovi.

Ćurđevi stupovi su manastir SPC, posvećen svetom Đorđu koji se nalazi na brdu iznad Novog Pazara, u Starom Rasu. Ćurđevi stupovi su jedan od najstarijih srpskih manastira. Manastir je podigao veliki župan Stefan Nemanja u prvim godinama posle stupanja na presto velikog župana (izgradnja je završena 1171. godine), a crkva je oslikana oko 1175. godine. Manastir je uvršten u svetsku kulturnu baštinu i pod zaštiom je UNESCO-a. Manastir postoji već preko 830 godina, a od toga je 300 godina u ruševinama i 40 godina se obnavlja. Danas je manastir velikim delom obnovljen. U manastiru živi 7 monaha i iskušenika.

Po pisanju biografa Stefana Nemanje, njegovog sina Stefana Prvovenčanog, manastir je nastao tako što se Nemanja, dok je bio zatvoren u jednoj pećini, zavetovao da će izgraditi manastir posvećen svetom Đorđu.

Drugi ktitor manastira bio je kralj Dragutin koji je dogradio manastirsku crkvu i oslikao njenu pripratu. On je iz Srema, gde je živeo, prenet u manastir svetog Đorđa i tu sahranjen 1316. godine. Manastir Ćurđevi stupovi je zapusteo 1689. godine, nakon Austro-turskog rata, kada je poslednjih 16 monaha koji su činili bratstvo napustili manastir i pred Turcima pobeгли na sever. Tokom naredna dva veka Ćurđevi stupovi su postali ruševina koju su ratovi još više razarali.

U drugoj polovini dvadesetog veka počeli su radovi na istraživanju i obnovi manastira. Arheološki i restauratorski radovi vođeni su između 1960. i 1982. godine u okviru velikog projekta vezanog za Stari Ras i Sopoćane, koji su skupa od 1979. godine uvršteni u UNESCOvu listu svetske kulturne i prirodne baštine.

Novo i staro

Tekst i fotografije Kocić Dragica